

(19)

(10) **LT 3031 B**

(12) **PATENTO APRAŠYMAS**

(11) Patent numeris: **3031**

(51) Int.Cl.⁵: **A23L 1/221,
C12G 3/06**

(21) Paraiškos numeris: **IP164**

(22) Paraiškos padavimo data: **1992 10 19**

(41) Paraiškos paskelbimo data: **1994 05 15**

(45) Patent paskelbimo data: **1994 08 25**

(72) Išradėjas

Virginijus Sabockis, LT

Liudvinas-Kazimieras Švambaris, LT

Arūnas Savickas, LT

(73) Patent savininkas:

UAB "Pharmcos", Gruodžio 23, 3000 Kaunas, LT

(74) Patentinis patikėtinis:

Vytautas Guobys, 10, Viršuliškių 97-21, 2056 Vilnius, LT

(54) Pavadinimas:

Ekstrakto kompozicija

(57) Referatas:

Išradimas skirtas maisto pramonei ir gali būti naudojamas vienas ar kaip priedas, gaminant gėrimus ir dietinius produktus. Išradimo tikslas - atpiginti ekstrakto, pasižyminčio geromis organoleptinėmis savybėmis, gamybą, išplėsti ekstraktų asortimentą.

Kompozicija sudaryta iš: ajero šakniastiebių, beržo pumpurų, jonažolės ir kliečio žolės, medetkos graižų, pipirmetės lapų, ažuolo ir šaltekšnio žievės, erškėčio vaisių, tuopos pumpurų, apynio spurgų, gelsvės, valerijono ir miškinės sidabražolės šakniastiebių, gudobelės, paprikos, šermukšnio ir krapo vaisių, apelsinų vaisių žievelės, pelyno, juozažolės, čiobrello, vingiorykštės žolės, lauro lapų, gvazdikėlių, kvepiančiųjų pipirų.

Iš šios kompozicijos ekstraktas gaunamas ekstrakcijos būdu.

Išradimas skirtas maisto pramonei ir gali būti naudojamas vienas arba kaip priedas gaminant gėrimus ir dietinius produktus. Maisto pramonėje, farmacijoje plačiai naudojami augaliniai ekstraktai, dėl jų organoleptinių ir tonizuojančių savybių, kurios priklauso nuo žaliavos sudėties ir gavimo būdų. Žinomos "Trejos devynerios Vaistija" (žr. Nauji patentuoti preparatai, K., Farmacijos žinios, 1931, Nr.12/33), 11-13 pusl.), "Trejos devynerios, Bertingo Palangos aptiekos", "Trejos devynerios, provizoriaus Švambario" (žr. Patentuotų vaistų, leistų gaminti Lietuvoje, sąrašas. K., Farmacijos žinios, 1931, Nr.4(70), 24-25 pusl.).

Šių kompozicijų komponentų daugumą sudarė šiltų kraštų augalai.

Žinomos balzamų gamybos ingredientų kompozicijos. Komponentų kiekiu ir rūšine sudėtimi artimiausia siūlomo patentuoti išradimo objektui yra balzamo "Agidel" ekstrakto kompozicija (žr. TSRS aut. liud. Nr. 118979, C 12 G 3/06). Ją sudaro 35 ingredientai: medus, propolis, specialūs dažai, citrinos rūgštis, vanilinas, apelsinų aliejus, švieži obuoliai ir braškės, likę komponentai - augalinė žaliava, iš jų: ajero šakniastiebiai, beržo pumpurai, jonažolės ir kiečio žolė, medetkos graižai, pipirmėtės lapai, ažuolo ir šaltekšnio žievė, erškėčio vaisiai įeina į siūlomos patentuoti kompozicijos sudėtį.

Ektrakto kompozicijos "Agidel" skoniui pagerinti naudojami dirbtiniai komponentai: citrinos rūgštis, vanilinas, apelsinų aliejus. Vienas iš ekstrakto kokybės rodiklių yra spalva. Čia naudojami specialūs dažai reikiamai spalvai gauti. Į kompozicijos sudėtį įeina bičių produktai: medus, propolis. Visi minėti komponentai brangūs, todėl didėja ekstrakto gamybos savikaina. Be to, šviežios braškės, obuoliai, aronijos

sąlygoja jo gamybos sezoniškumą.

- Išradimo tikslas - atpiginti ekstrakto, pasižyminčio geromis organoleptinėmis savybėmis, gamybą, išplėsti ekstraktų asortimentą. Norint pasiekti šį tikslą, kompozicija, susidedanti iš ajero šakniastiebių, beržo pumpurų, jonažolės ir kiečio žolės, medetkos graižų, pipirmėtės lapų, ažuolo ir šaltekšnio žievės, erškėčių vaisių, papildyta tuopos pumpurais, apynio spurgais, gelsvės, valerijono ir miškinės sidabražolės šakniastiebiais, gudobelės, paprikos, šermukšnio ir krapo vaisiais, apelsino žievele, pelyno, jonažolės, čiobrelės, vingiorykštės žolės, lauro lapais, gvazdikėliais, kvepiančiais pipirais šiais kiekiais (masės dalimis):

ajero šakniastiebiai	30-80
beržo pumpurai	30-80
jonažolės žolė	40-80
kiečio žolė	30-80
kraujažolės žolė	30-80
medetkos graižai	20-50
pipirmėtės lapai	20-50
azuolo žievė	20-50
šaltekšnio žievė	30-80
erškėčio vaisiai	70-130
tuopos pumpurai	5-25
apynio spurgai	15-40
gelsvės šakniastiebiai	15-30
valerijono šakniastiebiai	15-40
miškinės sidabražolės šakniastiebiai	30-70
gudobelės vaisiai	20-40
paprikos vaisiai	10-50
šermukšnio vaisiai	70-120
krapo vaisiai	15-40
apelsino žievele	20-50
pelyno žolė	10-35
jonažolės žolė	30-70

čiobrelis žolė	25-70
vingiorykštės žolė	30-70
lauro lapai	15-40
gvazdikėliai	15-40
kvepiantieji pipirai	15-40

Ekstraktas "Trejos devynierios farmacos" iš aprašytos ingredientų kompozicijos gaunamas ekstrakcijos būdu. Į ekstraktorių sudedama susmulkinta augalinė žaliava (0,01-5,0 mm), užpilama 35-65% etilo alkoholio tirpalu ir ekstraguojama kambario temperatūroje periodiškai maišant 5-10 dienų. Ekstraktas nuo rafineto atskiriamas nusodinus, po to jis dekantuojamas ir filtruojamas.

- 10 Kompozicijos ingredientų optimaliai sudėčiai nustatyti buvo paruošti keli variantai, besiskiriantys ingredientų kiekybine sudėtimi. Duomenys pateikti lentelėje:

Komponentų pavadinimas	Komponentų kiekiai (masės dalimis) variantuose				
	I	II	III	IV	V
Ajero šakniastiebiai	20	30	70	80	90
Beržo pumpurai	20	30	70	80	90
Jonažolės žolė	20	40	70	80	90
Kiečio žolė	20	30	70	80	90
Kraujažolės žolė	20	30	70	80	90
Medetkos graižai	10	20	30	50	60
Pipirmėtės lapai	10	20	30	50	70
Ažuolo žievė	10	20	30	50	60
Šaltekšnio žievė	20	30	70	80	90
Erškėčio vaisiai	60	70	120	130	140
Tuopos pumpurai	3	5	10	25	35
Apynio spurgai	10	15	25	40	45
Gelsvės šakniastiebiai	10	15	25	30	40
Valerijono	10	15	25	40	50
šakniastiebiai					

4

Miškinės sidabražolės	20	30	50	70	80
šakniastiebiai					
Gudobelės vaisiai	10	20	30	40	50
Paprikos vaisiai	5	10	20	50	70
Šermukšnio vaisiai	60	70	100	120	130
Krapo vaisiai	10	15	30	40	50
Apelsino žievelė	10	20	40	50	60
Pelyno žolė	5	10	15	35	40
Juozažolės žolė	20	30	60	70	80
Čiobrelis žolė	20	25	50	70	80
Vingiorų žolė	20	30	50	70	80
Lauro lapai	10	15	20	40	50
Gvazdikėliai	10	15	25	40	45
Kvepiantieji pipirai	5	15	15	40	45

5 Iš pirmo varianto kompozicijos gauto ekstrakto aromate jautėsi atskirų ingredientų kvapai, jautėsi įvairūs prieskoniai, gadinantys bendrą skonio bei spalvos kompoziciją.

10 Iš penkto varianto kompozicijos gautas ekstraktas pasižymi aštriu aromatu, išsiskiria atskirų ingredientų kvapai, skystis per tamsios spalvos, ilgiau laikant, iškrenta nuosėdos.

15 Ekstraktai, gauti iš antro - ketvirto variantų kompozicijų, pasižymi maloniu aromatu, skoniu, neišsiskiria atskirų ingredientų kvapai, yra rausvai-oranžinės spalvos. Šiuose variantuose paimti ingredientų kiekiai yra siūlomos minimalios-maksimalios kompozicijos ingredientų ribos.

20 Į "Trejos devynerios pharncos" kompoziciją įeinantys augalai turi įvairių veiklių medžiagų (flavonoidų, eterinių aliejų, glikozidų, karotinoidų, organinių bei neprisotintų riebalinių rūgščių, vitaminų), todėl gautas ekstraktas pasižymi geromis organoleptinėmis ir tonizuojančiomis savybėmis.

Komponentų daugumą (18) sudaro vietinės floros augalai, o medetkos, gelsvė, krapai, juozažolės lengvai auga kultūrinėse sąlygose, todėl žaliava Lietuvoje lengvai gaunama, pigi. Naudojant džiovintą medžiagą, ekstraktą
5 galima gaminti ištisus metus.

Pasiūlytas ekstraktas "Trejos devynerios pharncos" yra stabilus, tinka vartoti ne mažiau kaip 2 metus.

10

15

20

25

30

35

IŠRADIMO APIBRĖŽTIS

- Ekstrakto kompozicija, i kuria įeina ajero šakniastiebiai, beržo pumpurai, jonažolės ir kiečio žolė, medetkos graižai, pipirmėtės lapai, ažuolo ir
- 5 šaltekšnio žievė, erškečio vaisiai, besiskirianti tuo, kad kompozicija papildyta tuopos pumpurais, apynio spurgais, gelsvės, valerijono ir miškinės sidabražolės šakniastiebiais, gudobelės, paprikos, šermukšnio ir
- 10 krapo vaisiais, apelsino žievele, pelyno, juozažolės, čiobrelis, vingiorykštės žolė, lauro lapais, gvazdikėliais, kvėpiančiais pipirais šiuo santykiu (masės dalimis):

Ajero šakniastiebiai	30-80
Beržo pumpurai	30-80
Jonažolės žolė	40-80
Kiečio žolė	30-80
Kraujažolės žolė	30-80
Medetkos graižai	20-50
Pipirmėtės lapai	20-50
Ažuolo žievė	20-50
Šaltekšnio žievė	30-80
Erškečio vaisiai	70-130
Tuopos pumpurai	5-25
Apynio spurgai	15-40
Gelsvės šakniastiebiai	15-30
Valerijono šakniastiebiai	15-40
Miškinės sidabražolės šakniastiebiai	30-70
Gudobelės vaisiai	20-40
Paprikos vaisiai	10-50
Šermukšnio vaisiai	70-120
Krapo vaisiai	15-40
Apelsino žievele	20-50
Pelyno žolė	10-35
Juozažolės žolė	30-70
Čiobrelis žolė	25-70
Vingiorykštės žolė	30-70
Lauro lapai	15-40

LT 3031 B

7

Gvazdikėliai

15-40

Kvepiantieji pipirai

15-40